

ШУМАДИНКА,

ЛИСТЪ ЗА

КНИЖЕВНОСТЪ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издатель Любомиръ П. Непадовнѣъ.

ТЕЧ. VI.

Овај листъ излази Вторникомъ, Четврткомъ и Суботомъ на по табака. Цена му е за 3 мес. 4. за пола год. 8 а за целу год. 16. цв. За огласе плаћа се 3. кр. ср. одъ врете за едан-путъ а 5 кр. ср. за трипутъ.

№ 12

Одломакъ.

Колико пута на гробъ ти доћемъ,
Или край твога гроба я проћемъ,
Вавѣкъ те гледамъ, свагда ти с' чудимъ,
Ал' се на дѣла твоя небудимъ:
Већъ вавѣкъ мислимъ нашто то све,
Кадъ опетъ мора се да умре.

Савъ ми светъ каже да си ти славанъ,
И да си света идолу раванъ,
Да твое име савъ светъ познае,
Споминѣ, мрзи, ил' честь одае.
Па шта то значи — што ће ти то?
Шта ће ти круне и благо сво.

Мислио с' да си ти нешто више
Нег' човекъ обичанъ што душомъ дише;
Мислио с' у твојој дивљој страсти,
Подвргнут' све живо твојој власти.
Ал' нема, пропасть — смртъ е ту већъ,
Мало си пио за твою жећъ.

Круне си валь'о ногама своимъ,
Стајали кралји предъ враг'ма твоимъ,
Дркташе страомъ народи яки,
Одъ твогъ погледа
Гдѣ е та сила, шта е тай стра?
Сада е ништа, земля и пра.

Кои би просякъ са својомъ торбомъ,
Менъо се царе са твоимъ гробомъ;
А ти бл' с' радо к'о просякъ диг'о,
Ал' одгудъ царе невраћа с' нико.
Дао би блага и круне све
К'о просякъ да ти се живит' сме.

(1851.)

Слово Александра Великогъ своимъ войницима.

Нетреба се ни найманѣ чудити, юнаци, што ви, сматрајући на велика дѣла, коя смо починили, за покоемъ чезнете, и што сте славе сити. Да оставимъ на страну Илирце, Трибале, Беоцију, Тракију, Шпарту, Ахайце, Пе-

лопонезъ, одъ кои едне самъ моимъ предводителствомъ, друге власћу и повелительствомъ подчиню; и гле! почевши ратъ одъ Хелеспонта, Јонце, Еолиду изъ робства слепогъ варварства отргли смо; Кирию, Лидию, Кападокию, Фригию, Пафлагонию, Памфилию, Перзию, Мидиане, Партяне, имамо у власти. Више самъ предѣла заузео, него што су други вароши освоили; и незнамъ да л' ми се броєћи коя множина исти дѣла подкрала. И тако, кадъ би држао, да е довольно безбѣдно притяжанѣ они земаля, коє смо тако брзо освоили, я би се, юнаци, къ домаћимъ боговима, къ матери и сестрама, и къ осталимъ грађанима, кадъ би ви и противни били, повратио, да тамо нарочито прибављну съ вама честь и славу уживамъ, гдѣ насъ наибилниє награде за побѣде очекую; радость дѣце, жена и родителя, миръ, одпочиванѣ, иманѣ храброєћу добивено као наше собствено безбѣдно притяжанѣ. Али у новой, и, ако признати оћемо, умољной влади, почемъ су нѣнѣ храмъ досады нерадо варвари сносили, времена юнаци, треба, докъ блажие мисли добию, и подивляте мекши обичай ублажи. И плодови за зрелость опредѣлено време очекую; тако и оно премда се чувства лишава, своимъ се закономъ укроћава. Шта! заръ држите, да су толики народи на туђе владѣниє и племе навикнути, не на законъ не на обичає, не на єзикъ съ нама сродни, кои су у оной истой битки савладани, у којој су побѣђени? Они зависе одъ нашегъ оружя, а не одъ свои нравы; и кои се у присуству боє, ти ће у одсуству неприятельи бити. Съ дивљимъ зверовима посла имамо, коє заробљєне и затворене дуже време припитомява, ерѣ ий природа нѣнова умекшати неможе. Но я и садъ тако говоримъ, канда е све подчинѣно, што е подъ власти Дариевомъ било. Хирканию е Набарзанъ заузео, Бактру не само да е присвоио злочинаць Бєсь, него и угнѣтава. Согдияни, Даки, Масагети, Сави, Индианци у свомъ су праву. Сви ови, чимъ леђа нѣма окрнули будемо, гони ће насъ. Ерѣ они су едне исте народности, а не туђе и стране. Своима се сваки радиє повинує, па ма и онај заповедао, одъ кога би се јоштъ већма бояли. Зато, што смо освоили, на страну оставити треба, што пакъ немамо заузети вая. Као што у болестнимъ тѣлама, юнаци, ништа, што е шкодливо, лекари неоставляю, тако и ми, штогодъ нашой власти противстає, обараймо. Мала често искра занемарена велики проузро-

куе пожаръ. Ништа спрамъ предосторожногъ неприятеля занемарити не треба, кога презиремо, тога ћемо небрежениемъ нашимъ снажнимъ учинити. Ни самъ Даринъ не наследствено владѣние надъ Перзианцима добио, него га е на престолъ Кира Багое, ушкоплѣникъ, поставио; немойте веровати, да ће Бесъ великимъ напрезанѣмъ упрани престола заузети. Ми смо такође погрешили, юнаци, ако смо Дария збогъ тога побѣдили, да његовомъ слуги предамо владѣние, кои е, одваживши се на крајни злочинство, краља свога у свачемъ оскудѣвајућегъ, коме смо ми као побѣдители све опростили, као заробљеника у оковима држао; и папоследку, да неба га ми избавили, убио. Заръ ћете овога ви трпити да влада? Доиста би се пожурио, да истога распета видимъ, како би свима народима и краљвима, и верности, коју е погазио, заслужномъ казни платио. Доиста кадъ чули будете, да тај исти грчке вароши и Хелеспонтъ опустошава, како ће вамъ бити, што е Бесъ награде ваши побѣда отргао? Тада ћете наново къ дѣлу приступити, тада ћете на оружјѣ устати. Но колико е болъ овако застрашеногъ и скоро обезумљеногъ угњавити? Четири дана ода остае нама, кои смо толике снегове прегазили, толике реке прешли, толике врхове брегова претрчали. Незадржава насъ у путу оно море, кое колебајући се таласима путъ препречуе, незатвараю теснаци Киликие. Све е равно и подножно. На самомъ прагу побѣде стоимо. Само намъ бегунци и свои господара убице остаю. Изредно е тако ми богова дѣло, кое се међу првима ваше славе счислява, што ћете потомству и историји оставити, да сте се убицама Дария као неприятеля, по заборављеној после његове смрти мрзости, осветили, и да нико неправеданъ ваше руке избегао ние. Кадъ ово свршите, колико мислите, да ће Перзианци покорни бити, почемъ ће увидити, да ви праведне ратове предузимате, и да се злочинству Бесса, а не његовомъ имену светите?

сѣ латинск. превео ученикъ VI. разреда

Милошъ Зечевићъ.

М а л е п р и ч е.

(Улиранъ и васкршаванъ японски даира.) Японъ е царство у Азији, дванаестъ пута велико као Србија, са четрдесетъ милиона жителя. У њему владаю управо два цара: еданъ мирски, а други духовни. Мирски престолуе у вароши Еду, и неограниченъ е и наследанъ; а духовни у Милку или иначе Кию, такође неограниченъ и наследанъ. Узгредъ речено, сва су достоинства и јавна званія тамо наследна. Духовни поглаваръ зове се д а и р ѣ. Сви четрдесетъ милиона жителя исповедаю га као Бога на земљи. Што годъ онъ дирне, одма се посвети. Неумире, него само меня душу. Ни породица му неможе никадъ изумрети. — Дворъ његовъ одвећъ е великолѣпанъ. Само дворяна има онъ двадесетъ и две хиљаде. Ови су сви свештеници. Служе службе божие по црквама, кои само у даирѣ-вароши има четиръ хиљаде. — Даирѣ никадъ неизлази предъ народъ. Но ове године 19. Юнија разболи се, а сутраданъ буде му и горе, а прекосутраданъ већъ буде близу и да умре. Дворяни његови, свештеници, зају по црквама, и огласе народу да е науманъ вознети се къ седморици велики Божова на небу, и тамо сѣ највећимъ Богомъ променити

стару душу за другу нову. Затимъ се започну молитве, кое кадъ се сврше, јаве свештеници народу да е садъ свакоме слободно доћи и видети пресветога даира. Народъ одъ сви страна поврви у дворъ. Даирѣ лежи на постелји едной, богато и најсветчание намештеној као за Бога. Аљине су му бела одежа као у наши ѣакона кадъ служе, но само краћа. По глави е покривенъ финимъ провиднимъ покровомъ одъ исте материе, каквомъ и ми покривамо мртваце. — 22. Юнија у 9. сати изютра умре даирѣ. Чимъ онъ издане, а првосвештеникъ дигне прстъ, за знакъ, да е већъ умрѣо; но у едно и то примети, да ће се онъ, тѣлесни Богъ, скоримъ опетъ вратити одъ духовни Божова сѣ неба. На то сви ућуте тако, да имъ се ни дисанѣ не чуе. А после 10. минута покрие првосвештеникъ даира белимъ, великимъ чаршавомъ по свему тѣлу. Затимъ прође неколико минута, па онда опетъ дигне чаршавъ; и гле садъ чуда божия! исподъ чаршава лежи на ономъ истомъ месту живъ и здравъ даирѣ, налики на бившегъ покойнога! Онъ се и усправи, сиђе сѣ постелъ; и попне се по басамацима до едного олтара, па благослови народъ, — народъ, кои тада стане подвикивати одъ радости. — Како то може бити? Ево како: Свештеници лепо извуку одоздо изъ постелъ тѣло покойногъ даира, па брже подметну на оно исто место сина и наследника његовогъ, кои е као синъ, наравно налики на отца, те тако народъ, кои даира виђа текъ кадъ умре и воскресне, па и недогледа га како управо изгледа, помисли одъ сина да е отаць, па само подмлађенъ. Та маневра испада свештеницима у толико лакше за рукомъ, што постелъ, на коју међу даира кадъ умре, стои на месту, кое е мало извишено и застрто ћилимима. — 25. Юнија изиђе нови даирѣ изъ двора у народъ, и провоза се по свој вароши на колима, у коя су упрегнути с т о бели коня. Све живо, кадъ га угледа, клекне предъ њимъ и додирне челомъ земљу, показуюћи тиме да га почитуе као Бога. Сви послови пооставляю се на страну, сви сужии пуге се изъ тавница, и прекину све криминалне парнице. — Што ово приповедамо о Япону, куда само сунце доспева да види како е, то имамо захвалити само Холанђанину едномъ, кои е, преобукавши се у японске аљине, можда едина доспео био у даирове државѣ башъ онда, кадъ се преописани случај догоднo.

(Чудновата просидба) Графъ еданъ био е тако срећанъ, као што се мало люди на свету налази, младъ, врло богатъ, дружеванъ; онъ се возао, у ловъ ишао, яшио, ео, пио, а никакве на свѣту бригае имао ние. Само се на женитбу ние могао никако да склони. Премда е на то више пута желю осетио. И онда, кадъ му се млада една девојчица, кћи едного доброгъ приятеля његовогъ, врло яко допадала, ние могао къ рѣшителномъ кораку томъ да приступи. Његова будућа пуница наљоти се на то отезанѣ његово и зажели да той ствари край учини. Она дакле писмено запита графа изречно, мислили онъ кћеръ пѣну узети, или немисли, и заиште одъ њѣга, да јој одма одговоръ даде. Графъ се нађе садъ у великой муки, забуни и невольи. Нерѣшитеностъ његова доспе до највишегъ степена, и онъ се незнаде никако другчие помоћи, него да се слепомъ случају преда. Онъ напише два писма; у едномъ напише „оћу“ а у другомъ е-

дно учтиво „нећу.“ Оба два писма стрпа у свой шеширѣ, викине служителя свога и рекне му: Узми едно одъ ти писма и однеси госпои Н. — „Кое писмо, господинѣ графе?“ — „Кое ти обещъ.“ — Служитель узме едно писмо, а друго графъ спали. Кућа приятеля нѣговогъ била е десетъ сати удалѣна; служитель се пре двадесетъ и четири сата ние могао вратити; читавъ е данъ дакле протећи морао, безъ да е графъ знати могао, како ће случай да стваръ рѣши. Заиста смешно положение: читави двадесетъ и четири сата незнати, да ли младу лепу девоичицу проси, или руку нѣну одбиа. Напоследку се рѣши загонетка. Служитель е предао писмо, кое дану речъ у себи садржавало и графъ постане найсрећнии супругъ.

(Листъ се окреуо) Пре неколико година ишао е еданъ париски позориштникъ по поноћи крозъ еданъ пустъ и на страни сокакъ. Еданъ по спољашности подозрителанъ човекъ приђе къ нѣму, запне уплашеномъ позориштнику пиштоль у прси, и рекне опоримъ гласомъ: „Господине, колико има сати? Ово е питанъ било сасвимъ ясно, и позориштникъ га е врло добро разумео; онъ дакле, предавајући се у судбину своју, и покуравајући се незгоднимъ околностима, извади сатъ, преда га странцу, коме е толико било затимъ стало, да дозна, колико е сати, и отиде наглимъ коракомъ. Но мало часъ чуе онъ приближавањ едни кола, — онъ се на то брзо врати лопову и рекне му: „Господине, ви као да радите вашъ занатъ на врло лепъ начинъ; чуйте ме дакле: Я садъ идемъ кући, и мораћу кодъ куће доказати, да самъ доиста покраденъ, еръ я имамъ врло пакостну жену, или ме убите или ми набавите какавъ извинителни основъ за мою жену.“ „Па шта знамъ да вамъ радимъ?“ одговори зачућени лоповъ. „Избаците пиштоль и проюрите куршумъ крозъ окрajakъ мога япунцета; я ћу онда мојој любезной госпи моћи доказати, да самъ се текъ после храброгъ одпора одъ мога сата растао.“ „Съ драге волѣ, разширите ваше япунце“.

Лоповъ кресне, но само капсула пукне, и япунце е било читаво.

„То ми ние доста“, рекне на то позориштникъ, метните другу капсулу.

„Жао ми е, што немогу зактеваню вашемъ удовлетворити; еръ мой пиштоль ние пуњъ; я самъ васъ само съ нѣме хтео застрашити.“ „Па заръ немате при себи другогъ оружя?“ „Немамъ“. Текъ што е лоповъ ову речъ изрекао, позориштникъ счепа лопова за яку и викине: „Стани, угурекузе, садъ смо обоица равни!“ Онъ се увати съ нѣме у коштацъ и борио се съ нѣме донде, догодъ се ние лоповъ полу-мртавъ одъ убоя на землю прострео. Позориштникъ одузме одъ нѣга свой сатъ, па однесе као неки знакъ побѣде и пиштоль, кои е само за плашню опредѣленъ био.

Украдена девојка, — Пре повише година нестале су две мале девоичице одъ 5—6 година одприлике у едно исто време изъ кућа свои родителей, кои су еданъ одъ другогъ удалѣни живили у южной Француской. Оба детета побегла су одъ куће, боѣни се казни за едно незнатно преступленъ. Маргита Когорданъ, една одъ тѣхъ дѣвоичица, одведена е изъ варошице Валансола одъ ски-

таюћи се цигана. Маргита живила е међу циганима готово пуни 20. година, и скитала се у друштву съ нѣма по свету, но при свемъ остала е у памяти нѣной неясна опомена на нѣну постойбину, премда е она управо заборавила име мѣста, гди се она родила. Найпоследне іой за рукомъ, да остави друштво цигана, и ступи у службу кодъ некогъ судие у Калкасону, гоме е она саобштила свое неясне и тавне опомене изъ найнѣжниегъ дѣтинства. Судия се сажали на дѣвојку и мотрио е пазливо на нѣна казиваня, како би, ако е икако могуће, ушао у трагъ нѣной родбини и мѣсту рођеня. Нѣму се найпоследе учини, да се са нѣнимъ казиванѣмъ едно мѣсто у долњимъ алпима (у южной Француской) подпуно слаже, и писао е тога ради у Динь. Тамо ние познатъ био ни еданъ примѣръ, да е каква девојка нестала, но опоминяли се да е име Когорданъ у варошици Валансолъ врло често. Све ово буде явљно господару Маргаритиномъ, кои се одма съ нѣоме крене на путь у Валансонъ и тако доиста нађе одну фамилию, коя е била изгубила едно женско дете; но една чудновата околность уништи опетъ све надежде ове бѣдне девојке. Родители сирѣчь признаду, да се нѣново дете некадъ у свету изгубило, но у исто време изяве, да су га они већ одавно нашли, и показали су зачућеномъ судиу одну девојку као нѣнну изгубљну бившу кѣрь. И тако е несрећна Маргита одъ родителя свои изневѣрена, кое е на ню тако силно подѣйствовало, да се опасно разболела. Ово до срдца троне родителей; они почеше сумняти, отворе наручия своя бѣдной девојки, и виде да су текъ садъ нашли свое давно изгуљно дете.

Лажна Маргита призна, кадъ су е строго на испитъ узели, да е нѣно право име Баптистина Бартеле, и да е она ћерка едногъ рибара у Марселю. Она е као дете одъ куће свое побегла, и отишла у светъ са еднимъ старимъ слепимъ свирачемъ, съ коимъ се више година по читавой земљи скитала. Тако е дошла она и у Валансонъ; родители Маргитини мислили су, да су у нѣой нашли нѣново давно изгубљно дете, и зактевали су е одъ слепогъ свирача натрагъ на основу родительскогъ права. Почемъ се дакле она побояла, да ће е послати кући, гди зацѣло не би добро прошла, то е она подранѣивала само обману преварени родителя, и прећутала е право свое име. Она е примљна у кућу фамилие Когорданъ, кою е она дуго време навикла сматрати као свою праву постойбину.

СТРАНЕ НОВОСТИ.

Немачки еданъ славанъ астрологъ, као што явля „Ендеп“, одъ 18. ов. мес., прорачунао е да ће се 13 Юния ове год. планета една сударити са земљомъ нашомъ, и да ће после два дана, 15. ист. мес., пропасти светъ.

Да ће се та планета и земля наша доиста сударити то потврђуе и французски еданъ астрологъ; но онъ вели да ће то земљи нашей само толико наудити, као кадъ би мува пала на какву лађу.

— У преговорима са Персиомъ Енглеска труди се да задржи садашня своя заузната положеня у персискимъ заливима.

— Изъ Париза одъ 19. т. м. телеграфираю да Француска очекуе јоштъ само саглашенъ Енглеске па ће онда одма излазити изъ Грчке. Велики князь Константинъ текъ ће у Априлу доћи у Паризъ.

— Тъло княгини Ливеновице носиће се изъ Париза у Русию. Она е јоштъ одъ год. 1812. почела у политици важити; онда е њѣнъ мужъ князь Ливенъ био посланикъ у Лондону. Њѣнъ мужъ доцније био е воспитателъ садашнѣгъ цара рускогъ, и на путованю съ њимъ умр'о е 1839. год. у Риму. Княгиня Ливеновица врати се у Паризъ гдѣ е непрестано седела. Она е стаала непрестано у корешподенци са владѣтельима и великимъ државницима. Она има написано свое житие, и многи радо очекую да се исто печата.

П р и м ѣ т б а. У 10. бр. Србски новина печатанъ е еданъ чланакъ подъ „Л. П. Н.“ кое ништа друго не-

значи него мое име. Я знаюћи добро да убия цену т. е. умалава пренумеранте, кадъ пренумеранти едни новина траже друге новине да виде шта учредникъ њиови новина пише; морамъ овдѣ примѣтити да онај чланакъ у толико е само мой што самъ збогъ тога што е мой листъ одвећъ мали, имена членова одбора за споменикъ и шта е заключено г. учред. Србски новина послао. А г. учред. Србски новина, кадъ е написао или одъ кога другогъ онај написанъ чланакъ са „Л. П. Н.“ печатао, могао е добро знати да то мени не иде у рачунъ. Ђръ кадъ би гости примѣтили да кафеџија иде у другу кафану да пие кафу, онда би и они сви оставили њгову кафану. Зато држимъ да е пробитачно за мое новине, овомъ примѣтбомъ јавити моимъ гг. пренумерантима, да оно ние мой чланакъ, и да я незнамъ одкудъ на њму она писмена мога имена.

Учр. Шум. Л. П. Н.

ФИЛИПА МОРТОНА СТОВАРИШТЕ ХАЛЬИНА

ИЗЪ ПЕШТЕ

Препоручуе се почитаеомомъ публикуму у признание, Дућанъ е са најболѣимъ изборомъ готови

ХАЛЬИНА ЗА БАЛОВЕ

као фраковима французскимъ, капутима, панталонама, пруслуцима по најновіој моди снабдѣвенъ.

Свака о свакој сорти наручбине за наступајуће пролеће прима се, и свагда ће се брзо и на најболѣи начинъ извршити.

Стовариште овы готови хальина налази се овде у чаршии у кући г. ШОПОВИЋА, а у Пешти Навнмаркт-плацъ № 15.

PHILIPP MORTONS KLEIDER-NIEDERLAGE

aus PESTH

Empfiehl sich einem hochgeehrten P. T. Publicum zur geneigten Beachtung. Das Lager ist auf das reichhaltigste

in Waal-Anzügen

als: SALON FRACKS, CAPOUTS de FRANCE BEINKLEIDER et GILETS, nach der allerneuesten Façon assortirt.

Bestellungen für die nächste Frühjahr-Saison jeden Umfanges werden angenommen, und stets prompt und solid effectuirt.

Das Verkauflocal befindet sich in der C s a r s c h i a im SCHOPOWITS'schen Hause, in Pesth Neumarckt-Platz № 15. (2—3)

(2—3) Подписани има у ливади својој у Годомину близу Смедерева 130 кола врло лепа сена на продаю, съ врло умереномъ ценомъ.

Ко би хтео стоку онде ранити; а љу му драговолно уступити.

У Смедереву 17. Јан. 1857.

Јованча Райковић
трговацъ изъ Смедерева.

(3—3) Кодъ подписаногъ има на продаю веће количество суво самлевеногъ и на њговој машини за просеянъ фино просеяногъ брашна одъ ражи најболѣ сорте; — исто тако и врло лепогъ семена одъ детелине, кое е на собственој њговој њиви произведено, и зато за овдашню земљу особито сходно, а прво до садъ у на-

шемъ отечеству подигнуто; ко би дакле одъ тогъ ражногъ брашна или детелиновогъ семена више или мањъ количине купити желио нека се обрати на подписаногъ.

У Београду 18. Јануара 1857. год.

Антоніе Немецъ притяжатель воденице на мокромъ лугу кодъ Београда.